

Verksamhetsberättelse 2022

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Verksamhetsberättelse 2022

Verksamhetsberättelsen för det gångna året tar sin utgångspunkt i den verksamhetsplan som styrelsen föreslog årsmötet i mars. I denna definieras kortsiktiga fokusområden för innevarande år och mera långsiktiga mål för föreningens arbete.

Grundläggande och långsiktiga strategiska frågor som OFI:s styrelse arbetar efter är:

- Att befästa folkhögskolans plats som en viktig och betydande del av vuxnas lärande för samhällsutveckling, demokrati, arbetsliv och individers personliga utveckling.
- Att tillsammans med RIO och FHF bedriva påverkansarbete och förstärka omvärldens kunskap om utbildningsformen folkhögskolans specifika möjligheter – lokalt, regionalt och nationellt.
- Att verka för att den offentliga finansieringen av folkhögskolornas verksamhet säkerställs och att nya gemensamma inkomstkällor tillförs folkhögskolan.

Kommentar: OFI:s styrelse beslöt att anställa en verksamhetschef från och med 15 februari 2022. Detta i syfte att förstärka arbetet med att jobba strategiskt och långsiktigt och att bevaka viktiga frågor och göra utbildningsformen folkhögskola mer känd. Detta görs bland annat i samverkan med RIO och FBR i det nya organet för samverkan.

Styrelse under året har varit:

Ordförande	Thomas Nilsson
Vice ordförande	Peter Carlsson
Kassör	Lotta Skärberg
Ledamöter	Hans Olov Furberg Tomas Rydmo Inka Horstmann Anna Hartman Sjödin Emil Alm Lisa Rosander
Adjungerad till styrelsen	Verksamhetschef Annica Wallenborg Flynn från och med 2022-03-11
Revisor	Patrik Luth
Revisorssuppleant	Erik Engsbråten
Valberedning	Patrik Luth och Anders Ahlström

Protokollförda sammanträden

Styrelse	2022 01 27	sammanträde
	2022 03 11	årsmöte och konstituerande sammanträde
	2022 04 28 – 2022 04 29	sammanträde
	2022 06 23	sammanträde
	2022 09 01 – 2022 09 02	sammanträde
	2022 10 06	sammanträde
	2022 11 02	sammanträde
	2022 12 07	sammanträde

Styrelsemöten

Styrelsen har under året hållit åtta protokollförda möten och två medlemsmöten. På vårmötet bjöd vi in Folkbildningsrådets generalsekreterare Maria Graner och forskarstudenten Jessica Elgborn. På höstmötet föreläste Christer Nylander, ansvarig för Folkbildningsutredningen, samt tre utredare och handläggare från Folkbildningsrådet om hur Folkbildningsrådet jobbar med avvikelser och uppföljning. Vid sidan av dessa möten avhandlas kontinuerligt aktuella frågor digitalt. Utöver OFI:s styrelsemöten deltar styrelsens presidium tillsammans med RIO-styrelsens presidium vid styrelsemöten för FSO. Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för FSO bifogas till handlingarna.

I verksamhetsplanen för OFI:s arbete identifieras ett antal punkter som prioriterade områden som styrelsen har fokuserat på och arbetat med under 2022.

Prioriterade områden i verksamhetsplanen

1. Tillsammans med RIO och FHF utveckla Sveriges folkhögskolor och FSO som serviceorganisation genom:
 - Att identifiera utvecklingsområden där FSO kan stärka och hjälpa folkhögskolorna i deras arbete.
Kommentar: Ett antal utvecklingsområden har identifieras, se FSO:s verksamhetsberättelse.
 - Att arbeta efter den gemensamma kommunikationsplanen med identifierade mål för påverkansarbete för Sveriges folkhögskolor.
Kommentar: FSO:s referensgrupp för verksamhetsområdet Sveriges folkhögskolor tillsattes av FSO:s styrelse 2022. Gruppens roll är att driva FSO:s arbete med marknadsföring och kommunikationsarbete kring varumärket Sveriges folkhögskolor. Även att prioritera och samordna frågor som kan lyftas gemensamt under varumärket. Vidare att planera för kommunikationsinsatser genom ett årshjul. Gruppen träffas cirka en gång i månaden och består av Annica Wallenborg, verksamhetschef OFI, Olle Westberg, generalsekreterare RIO, Karin

Karlsson, verksamhetschef FSO, Fredrik Olén, kommunikatör FSO, (sammankallande tjänsteperson).

- Att fortsätta utvecklingen av gemensamma administrativa system och digitala stödfunktioner samt utveckla rutiner som förenklar och betjänar folkhögskolorna.
Kommentar: I slutet av december tillsattes en referensgrupp bestående av Karin Karlsson, Verksamhetschef FSO, Lars Forsmark, rektor Västerås folkhögskola, Anders Ahlström, Förvaltningschef Region Västra Götaland, Pär Wallin, samordnare FSO, Madeleine Hansson, rektor Sunderby folkhögskola, Ulrika Gleisner, rektor Eslövs folkhögskola, vars syftet är:

- Skapa beslutsunderlag, för FSO:s styrelse.

- Beslutsunderlaget ska innehålla:

 - Uppdaterad kravställan

 - Ansvar för avtal

 - Avtalets utformande

- Att fortsätta att utveckla stöd till folkhögskolornas kvalitetsarbete.

Kommentar: FSO tillsatte Jonna Hamlin Muntzing i januari 2022 som samordnare kvalitetsutveckling. Hennes uppdrag är att utveckla metoder och arbetssätt för att än mer vara ett stöd för folkhögskolornas systematiska kvalitetsarbete. Under våren genomfördes folkhögskolornas deltagarenkät där 106 skolor deltog och stort arbetet ha gjorts med att ta fram en resultatrapport och stötta skolorna i uppföljning och efterarbete utifrån skolornas resultat. Arbetet i Referensgruppen för kvalitetsarbete, KUFF, har också utvecklats under året. Se KUFF-rapport nedan.

- **Tillsammans med RIO vidareutveckla FoU arbetet:**

Under året har en sammanhållen plan och budget för det utvecklade och gemensamma FoU-arbetet tagits fram. FoU arbetet har letts av en gemensam styrgrupp för OFI och RIO:

Kommentar: Medel för stöd till de skolor som har forskarstudenter har även under 2022 betalats ut. Under 2022 var det tolv forskarstudenter.

Övriga FoU-insatser:

- Allmän kurs i utveckling
- Yrkesutbildning i utveckling
- Kurs för skolledare i folkhögskola
- Ny kurs för lärare på folkhögskola estetiska och kulturinriktade kurser
- Erfarenhetsseminarier
- Mentorsprogram nya rektorer
- Folkhögskoleforum
- Fristående rektorsfortbildningsgrupper
- Fond för forskarskola,

Kommentar: Trots utökade marknadsföringsinsatser för att få ansökningar till kurserna Yrkesutbildning i utveckling och Kurs för lärare på folkhögskolans estetiska och kulturinriktade kurser på folkhögskola visade det sig att antalet anmälda var för få. Därför har FoU:s styrgrupp beslutat att låta dessa kurser vara vilande och vid nästa FoU-möte fundera hur vi tänker inför framtiden. På Folkhögskoleforum deltog över 460 personer inklusive medverkande, utställare och personal vilket var rekord. Mentorsprogrammet för nya rektorer har löpt på enligt plan med sju mentorspar. Rektorsfortbildningsprogrammet kom i gång under hösten med elva grupper som

jobbar med olika teman. Arbetet med att eventuellt starta en forskningsfond pågår och ambitionen är att fatta beslut i frågan 2023. Deltagarna på kursen Allmän kurs i utveckling fick 2021 en uppgift som särskilt syftade till att belysa demokratiarbete i undervisningen i samarbete med projektet #Vimåsteprata. Tillsammans tog man fram ett undervisningsmaterial som sammanställdes i en trycksak som färdigställdes våren 2022 – "Att göra demokrati i praktiken". Denna trycksak har distribuerats ut till Sveriges samtliga folkhögskolor och blivit mycket uppskattad. En ny omgång av kursen Allmän kurs i utveckling sker hösten 2023. Två erfarenhetsseminarier genomfördes under våren 2022 enligt tidigare beslut.

2. Tillsammans med RIO fortsätta och fullfölja arbetet med inrättandet av ett samverkansorgan med Folkbildningsrådet för bevakningen av utbildningsformen folkhögskola.

Kommentar: Folkbildningsrådets styrelse beslutade vid sitt sammanträde den 1 juni 2022 att tillsätta ett organ för samråd om bevakning av utbildningsformen folkhögskola, bestående av två representanter för Folkbildningsrådet, Magnus Wetterberg, enhetschef, Anna-Carin Bylund, biträdande generalsekreterare, och två representanter från RIO, Olle Westberg, generalsekreterare, Stefan Attefall, ordförande och två från OFI, Annica Wallenborg Flynn, verksamhetschef, Thomas Nilsson, ordförande. Ett gemensamt organ inrättas som till sin funktion har att fungera som stödstruktur till bevakningsuppdraget och att Folkbildningsrådet avsätter medel för att stärka intresseorganisationernas kapacitet att bereda frågor och ärenden. Ett väl utvecklat strategiskt samspel där Folkbildningsrådets roll och funktion, tillsammans med intresseorganisationernas roll och funktion, konstruktivt används är ett bra sätt att säkra och utveckla utbildningsformen folkhögskola inom det svenska utbildningssystemet.

3. Tillsammans med RIO intensifiera påverkansarbetet mot beslutsfattare på olika nivåer såväl nationellt, regionalt som lokalt.

Kommentar: I våra intervjuade OFI och RIO alla riksdagspartiers kulturpolitiska talespersoner och ställde frågan: vad vill du göra för folkhögskolan? Dessa intervjuer filmades och finns att se på [Sveriges folkhögskolor - Inför valet - vad vill partierna göra för folkhögskolan? \(sverigesfolkhogskolor.se\)](https://sverigesfolkhogskolor.se)

Den 30 mars bjöd vi in samtliga ledamöter från kulturutskottet till Sveriges folkhögskolor där vi informerade och berättade om kursutbudet och verksamheterna på Sveriges folkhögskolor, vi lyfte fram våra styrkor och vår samhällsnytta men lyfte även vad det kan innebära och betyda för en person på individnivå att gå på en folkhögskola. Kvällen avslutades med att vi bjöd på lite mat och dryck och samtal om utmaningar och möjligheter. Tillsammans med RIO har vi skrivit ett antal inlägg och debattartiklar där vi lyfter frågan om vad neddragningarna till folkhögskolorna kommer att innebära för skolorna men också att förre personer erbjudas plats på folkhögskola. I maj 2021 anordnades en workshop där OFI och RIO deltog för att

tillsammans, med stöd av Strategirådet, ta fram en strategi för påverkansarbete. Detta arbete har påbörjats och kommer att fortsätta även under 2023. (Se bilaga).

4. Fördjupa samarbetet med politiker och tjänstepersoner inom SKR genom:

- Att arbeta med och genomföra samarbetsavtalets intentioner mellan OFI, FHF och SKR.

Kommentar: En överenskommelse om samverkan mellan Sveriges Kommuner och Regioner, Folkhögskoleföreningen för regionägda folkhögskolor och Offentligägda Folkhögskolors Intresseorganisation beträffande de regionägda folkhögskolornas representation i Folkbildningsrådet togs fram i oktober 2021 som varit gällande även under 2022. Denna löper även under 2023.

- Att påverka och bidra med kunskap om folkbildningens strategiska frågor, med särskilt fokus på folkhögskolornas möjligheter.
- Att bidra med folkbildningskunskap där detta är önskvärt i remisser och beredningsarbeten.
- Att delta i regionernas nätverksarbete inom SKR, tillsammans med SKR vidareutveckla arbetet med finansieringsfrågorna på regional nivå.
- Att etablera kontakter och arbetsformer med avdelningen för utbildning och utbildningsberedningen inom SKR.

Kommentar: OFI och FHF var inbjudna på Utbildningsberedningen på SKR våren 2022 där vi informerade om Folkhögskolornas verksamheter och dess betydelse och nytta för samhället. Vi diskuterade och lyfte även de utmaningar som finns och hur vi på bästa sätt kan möta dessa.

- Att skapa insikt och klarhet och sträva efter att finna gemensamma överenskommelser.
- Att stödja utveckling och förnyelse av regionala strategier inom folkbildningspolitiken.
- Att stärka huvudmännens roll som finansiärer av och bidragsgivare till folkbildningen.
- Att inbjuda huvudmän för ökad kunskap om folkhögskolan som utbildningsform med ett särskilt fokus på finansieringsfrågorna.

Samverkan med SKR

Arbetsordningen enligt SKR:s samverkansdokument har under åren fungerat på ett tillfredsställande sätt och samarbetet mellan OFI:s nya verksamhetschef och handläggare för folkhögskolor på SKR har utvecklats under året. Månatliga avstämningsmöten sker och vi har hittat arbetssätt som förbättrat transparensen och informationsutbytet mellan OFI, FHF och SKR gentemot FBR och dess arbete.

OFI deltog vid SKR:s digitala nätverksmöte för huvudmännen för de offentligägda skolorna i landet. OFI deltar även regelbundet i beredningen av ärenden inför Folkbildningsrådets representantskap och i beredningen av ärenden och handlingar som skall behandlas löpande under året i ordförandeberedningen.

Styrelsen för OFI samt ytterligare utsedda representanter från OFI, företräder SKR i de flesta olika sammanhang som styrgrupper, beredningsgrupper och referensgrupper som Folkbildningsrådet inbjuder till. Samarbetet mellan SKR, OFI och FHF har fungerat väl under 2022 men det finns fortfarande förbättringsområden. Under året har OFI:s ordförande och verksamhetschef arbetat med frågor relaterade till Folkbildningsrådet och SKR och i medlemsorganisationernas ordförandeöverläggningar. Vidare har arbetet bestått i att frekvent bevaka aktuella ärenden och samråda med FBR om folkhögskolan som utbildningsform.

OFI har under året varit inbjudna och deltagit i Folkbildningsforum som arrangeras av Utbildningsdepartementet med avsikt att diskutera aktuella och viktiga folkbildningsfrågor. Som en självklar del i arbetet ingår frekventa och löpande kontakter med RIO och FHF.

5. Utveckla samarbetet med FHF genom:

- Att tillsammans utveckla kurser för folkhögskolestyrelser om folkhögskolans specifika förutsättningar.

Kommentar: Detta kommer att göras under 2023 och finns med i 2023 års verksamhetsplan.

- Att samordna de årliga medlemsmötena.

Kommentar: Tillsammans med FHF anordnades vårmöte den 11 mars och höstmöte den 17 november.

- Att uppvakta beslutsfattare på olika nivåer i samhället.
- Att inleda samtal om föreningarna OFI och FHF:s framtida arbete och organisation.

Kommentar: Under året har OFI och FHF nu processat denna fråga och tagit fram en tidsplan och plan för formell hantering och ambitionen är att under 2023 avveckla föreningen FHF och att den ska slås ihop med OFI.

Samverkan med Folkhögskoleföreningen inom SKR, FHF

Styrelsernas presidier har träffats regelbundet under året för överläggningar och utgör tillsammans med RIO ledningsgrupp för FSO. Vid dessa samlingar diskuteras gemensamma intressefrågor och aktuella skeenden och mera långsiktiga strategier gällande folkhögskolans form och förutsättning. OFI och FHF arbetar var för sig och gemensamt med att öka kunskapen hos huvudmännen och för att kunna föra gemensam talan i frågor gällande SKR och medlemsuppdraget med en tydlig representation i Folkbildningsrådet. Täta kontakter gällande samtliga pågående processer har skett mellan föreningarnas ordförande under året.

Samverkan med RIO

OFI har under året haft ett nära och konstruktivt samarbete med RIO:s arbetsutskott för samtal och överläggningar i intressefrågor men också i egenskap av styrgrupp för den gemensamma serviceorganisationen FSO. Föreningens medlemmar utgörs av de tre medlemsorganisationer OFI, FHF och RIO (se vidare FSO verksamhetsberättelse).

Vidare har ett arbete genomförts med målet att tydliggöra vilken påverkansstrategi mot beslutsfattare som skall gälla under de närmaste åren. Diskussionerna om ett gemensamt varumärke "Sveriges folkhögskolor" har fortgått och en implementering har genomförts under året. Arbetet har ytterligare förstärks i och med att det från och med 15 februari 2022 finns en verksamhetschef på OFI.

En annan viktig del av arbetet handlar om att tillsammans överlägga med Folkbildningsrådet i frågor gällande Folkhögskolan som utbildningsform, att upprätthålla god kommunikation och utbyte mellan bidragsgivarna och utförarna.

Kommentar: Folkbildningsrådets representantskap har under året fattat beslut utifrån intresseorganisationernas förslag om inrättande av ett gemensamt organ för utbildningsformen.

OFI och RIO har under året gemensamt medverkat på kurs för nya rektorer, fortbildning för folkhögskollärare, samt i Folkhögskoleforum. Samarbetet mellan OFI och RIO har under året kännetecknats av respektfullhet och ansvarstagande.

Arbetsgrupper och samråd

Föreningen har deltagit i de referensgrupper och arbetsgrupper där SKR förväntas representeras. OFI har valt att fördela dessa representantuppdrag på så många av föreningens medlemmar som möjligt. Representanterna ges också möjlighet till att rapportera och få inspel av styrelsen under året. Vidare har styrelsen deltagit i de samråd som hålls med Folkbildningsrådets medlemsorganisationer samt i relation till FSO.

Representation i de olika referensgrupperna:

Folkbildningsrådets representantskap

Folkbildningsrådets expertgrupp – *HansOlov Furberg*

Folkhögskolans studeranderättsliga råd – *Nanna Nilsson*

Rådgivande grupp för etik - och gränsdragningsfrågor inom Folkbildningsrådet – *Peter Carlsson, Lisa Rosander*

Styrgrupp för rektorsutbildningen – *Gunilla Frykensjö, Annica Wallenborg Flynn*

Rådet för folkbildningsfrågor (RÅFF) – *Anna Hartman Sjödin, Annica Wallenborg Flynn*

Nordiska folkhögskolerådet (NFR) – *Tomas Rydsmo*

Styrelse för FSO – *Thomas Nilsson, Lotta Skärberg. Adjungerad Annica Wallenborg Flynn*

Referensgrupp för det internationella arbetet inom FSO – *Tomas Rydsmo, Emil Alm*

Referensgrupp för Kvalitet i utbildningsformen folkhögskola (Kuff) inom FSO – *Inka Horstmann, Daniel Berton*

Styrgrupp för Sveriges folkhögskolors gemensamma FoU arbete - *HansOlov Furberg, Thomas Nilsson, Annica Wallenborg Flynn*

Folkbildningsrådets representantskap

Vid Folkbildningsrådets representantskap fastställdes verksamhetsmål och verksamhetsplan enligt förslag. Föreslagen budget antogs av representantskapet.

Den i övrigt helt dominerande frågan var riksrevisionens rapport. I mötet diskuterades kritiska synpunkter som riktats mot såväl studieförbunden som mot Folkbildningsrådets granskning och uppföljning av statsbidragen.

Eftersom studieförbunden var i fokus i rapporten så kom också de övervägande föredragningarna och diskussionerna att handla om vad som var gjort och vad som ytterligare behövde genomföras. Folkbildningsrådet annonserade att man behöver ytterligare budgetutrymme för att kunna möta de ökade kraven.

De folkhögskoleföreträdare som deltog vi representantskapet framförde synpunkter om den starka fokusering på uppföljning och granskning den oro som finns att Folkbildningsrådet lägger en oproportionerligt stor del av sina insatser i arbetet med studieförbunden.

Representantskapets dokument och protokoll finns tillgängliga på Folkbildningsrådets hemsida.

Thomas Nilsson

Folkbildningsrådets expertgrupp

Folkbildningsrådets expertgrupp har följande medlemmar: Eva Åström, FBR, Gunilla Carlsson (ordf.), Kulturutskottet, Eva Minten, Universitets och högskolerådet, Jenny Johannisson, Myndigheten för Kulturanalys, Ambika Hansell Ek, RIO, Ewa Lantz, ABF Studieförbunden, Lina Bjerke, Jönköpings universitet, Erik Nylander, Linköpings Universitet, My Malmeström Sobelius, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Per Lodenius, fd. Kulturutskottet, Gunnar Karlsson, Kungliga Tekniska Högskolan, HansOlov Furberg, OFI

Expertgruppen ska:

- bistå Folkbildningsrådet i överväganden om utvärderingarnas och de särskilda studiernas inriktning och utformning,
- medverka i Folkbildningsrådets omvärldsanalys och invärldsanalys,
- tillsammans med Folkbildningsrådet bereda förslag på utvärderingar som ska genomföras och
- tillsammans med Folkbildningsrådet ansvara för vetenskaplig granskning/kvalitetssäkring av utvärderingsrapporterna.

Expertgruppen har under året haft 5 möten varav ett fysiskt möte på Folkbildningsrådet. I mars inleddes den utvärderingsplan som skulle bli den mest omfattande under året. Arbetstiteln från början var "Folkbildning by proxy" men ändrades efterhand till en studie i fyra delar där de två första delmängderna Folkhögskolans lärare och Digitaliserad folkbildning fastställdes under året. Folkbildningsrådet har beslutat att genomföra utvärderingen Digitaliserad folkbildning under 2023 och om Folkbildningsrådets budget för 2023 tillåter detta - genomföra utvärderingen Folkhögskolans lärare. Projektplanen för utvärderingen Folkbildningen som en del i livspusslet. Folkhögskolans deltagare med NPF fastställdes även den under året. Utvärderingen är tänkt att spegla deltagarnas tillvaro och

erfarenheter innan de kommer till folkhögskolan, under tiden vid folkhögskolan, och efter att lämnar folkhögskolan. I oktober presenterades Strategi för Folkbildningsrådets kunskapsutveckling 2023–2026. Folkbildningsrådets nuvarande strategi för utvärderingar och särskilda studier gäller till och med 2022. En ny strategi behöver tas fram för de kommande åren. Expertgruppen bidrog till detta arbete med en första, förutsättningslös diskussion. I början av 2023 ska en workshop hållas tillsammans med Strategirådet.

Andra pågående studier under året:

- Folkbildning på landsbygderna
- Folkbildning och regional kompetensförsörjning
- Mångfald i folkhögskolans estetiska utbildningar
- Folkhögskolans deltagare med intellektuell funktionsnedsättning
- Studieförbundens deltagare med funktionsnedsättning

Hans Olov Furberg

Folkhögskolans studeranderättsliga råd, FSR

För att stärka den studerandes rättsliga ställning på folkhögskolan finns Folkhögskolornas studeranderättsliga råd, FSR. vars uppgift är att stärka de studerandes rättsliga ställning på folkhögskola. Om en deltagare eller sökande är missnöjd med hur skolan hanterar ett ärende kan deltagaren göra en anmälan till FSR. Rådet behandlade 6 ärenden under 2022. Detta kan jämföras med 12 ärenden 2021. Representant från OFI har under året varit Lisa Rosander, rektor Kävesta folkhögskola och Nanna Nilsson, rektor Löftadalens folkhögskola.

Frågor som studerande varit missnöjda med och därmed gjort anmälan för är:

- om avskiljande,
- om klagomålshantering och deltagarinflytande,
- om kommunikation och information avseende antagning och behörighet,
- om ansökningsprocess,
- om hantering av en krissituation och
- om avskiljande.

I de rekommendationer rådet gjort står bland annat följande att man i flera ärenden konstaterar rådet brister i ansvarsfördelning mellan rektor och styrelse. Rådet betonar i samtliga dessa fall särskilt vikten av att deltagare har möjlighet att få sin sak prövad hos en tillgänglig och oberoende styrelse så att rektorns beslut går att överklaga.

I en del av fallen rekommenderas rådet skolorna att utveckla sin studeranderättsliga standard avseende klagomålshantering. Andra rekommendationer från rådet är att rutiner för disciplinära åtgärder efterföljs och kommuniceras till deltagare samt att förtydliga kommunikationen till antagna om vad som krävs för att som deltagare uppfylla kraven för att få räknas som aktivt deltagande i studierna.

FSR yttrande i alla ärenden kan läsas via:

[Yttranden från FSR - Folkbildningsrådet \(folkbildningsradet.se\)](https://www.folkbildningsradet.se)

Referensgrupp för etik- och gränsdragningsfrågor

För frågor som gäller etik och gränsdragningsfrågor för folkhögskolorna har Folkbildningsrådet en referensgrupp. Arbetet kring etik- och gränsdragningsfrågor handlar om att stärka legitimiteten och kunskapen om statsbidragets användning samt att motverka verksamhet som strider mot statens syften och Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor. Referensgruppen finns som stöd, informera, delge erfarenheter samt ge synpunkter till Folkbildningsrådet i aktuella frågor kopplat till statsbidragsvillkoren. Fyra personer på Folkbildningsrådet är knutna till arbetet med etik- och gränsdragningsfrågor.

Den rådgivande gruppen består av ledamöter som utses av rådet och nomineras av Sveriges kommuner och regioner (tre representanter) och Rörelsefolkshögskolornas intresseorganisation (sju representanter).

2022 har Lisa Rosander (Kävesta folkhögskola) och Peter Carlsson (Katrinebergs folkhögskola) representerat OFI. Förutom OFI representeras SKR genom FHF av en förtroendevald ledamot.

Gruppen har genomfört 2 möten under 2022. På gruppens möten behandlas aktuella etik- och gränsdragningsfrågor som identifierats av Folkbildningsrådet genom iakttagelser från folkhögskolebesök, medieexponering, tips eller kända fenomen som behöver belysas och diskuteras.

De uppgifter som gruppen för etik- och gränsdragningsfrågor för folkhögskolorna ägnar sig åt är att:

- följa upp frågor om verksamheten på folkhögskolor efter tips, medieexponering eller efter resultat av egna iakttagelser,
- att bidra till förtydligande av kriterier och statsbidragsvillkor,
- att göra fördjupningar i aktuella frågor och
- att bidra till mer kunskap om etik och gränsdragningsfrågor i verksamheten.

Under året har vi också utvärderat och diskuterat referensgruppens mandat och syfte. Folkbildningsrådet har också under året skärpt rutiner kring frågor som gruppen arbetat med. Det finns resonemang om att behovet av gruppen inte är samma som det varit.

Tillsammans tittar vi också på viss information som FBR behöver gå ut till, för alla skolor som kännedom. Nyhetsbrevet från FBR tar upp många av de punkter som diskuterats under året.

Lisa Rosander, rektor Kävesta folkhögskola och Peter Karlsson, rektor Katrinebergs folkhögskola

Styrgruppen för rektorsutbildningen 2022

Styrgruppen för Rektorsutbildningen består av representanter från RIO, OFI, Kulturskolerådet samt Karlstads Universitet (KAU). Under året har dessa organisationer representerats av:

Olle Westberg ersatte under året Gerhard Holmgren (RIO), Torgny Sandgren (Kulturskolerådet), Annica Wallenborg Flynn (OFI), Gunilla Frykensäjo Björnfoth (OFI), Gudrun Holmdahl (KAU) samt Anna Öhman (KAU).

Gruppens uppgift är att bevaka OFI:s, RIO:s och Kulturskolerådets intressen samt i övrigt fungera som en styr- och referensgrupp i övergripande frågor.

Året som gått:

Gruppen har haft två digitala styrgruppsmöten där såväl framgångsfaktorer som utvecklingsområden diskuterats. Gruppen har även haft ett möte för idéutbyte om forskning för skolledare inom folkhögskola och kulturskola där även Anette Forssten Seiser och Ulf Buskqvist från Karlstad universitet deltog. Fortsatt dialog behöver ske för att undersöka framtida samverkansmöjligheter kring forskning gällande Folkhögskola och Kulturskola. Under året har en ny utbildningsomgång startat med 21 folkhögskolerektorer och 19 kulturskolechefer. Urval och antagning har skötts av Uppdragsutbildning AB och styrgruppen har fungerat som referensgrupp. Vid urval har ledande befattning fortsatt varit ett viktigt kriterium så att rektorer och biträdande rektorer inte fått stå tillbaka för andra utan ledande befattning. Under oktober månad genomfördes även en uppskattad alumniträff där ett 30-tal personer deltog.

Kursplan:

Under hösten 2021 arbetades en ny kursplan fram som är mer forskningsbaserad och mer kompatibel med det statliga rektorsprogrammet, samtidigt som särarten har tillvaratagits. Den nya kursplanen ligger till grund för nuvarande utbildningsomgång och har fått mycket positiv respons från studerande.

I styrgruppen har diskussioner tidigare förts kring den fortsatt relativt höga okunskap som finns hos många chefer gällande arbetsrätt, anställningsvillkor, juridiska frågor med mera. Även om det i hög grad är huvudmannens uppgift att sörja för kompetensutveckling i detta avseende så har arbetsrätt lyfts in i FoKul utbildningen. I den här utbildningsomgången har det lagts mer tid på chefskapets juridik med fokus kring arbetsrätten och en jurist har tagits in. Arbete har skett med problematiserande kring case med utgångspunkt från de studerandes frågor och goda praktiska exempel.

Kommande utbildningsomgång:

Nästa utbildningsomgång startar hösten 2023 och ansökan ligger öppen under perioden 31 oktober 2022 - 15 april 2023. Urval och antagning sköts fortsatt av Uppdragsutbildning AB och styrgruppen fungerar som referensgrupp. Utbildningen riktar sig till verksamma rektorer, biträdande rektorer, studierektorer (med företräde för rektorer) inom folkhögskola, samt för den kommunala kulturskolans chefer, rektorer och motsvarande.

Framtid:

Folkhögskolornas rektorsutbildning innebär, till skillnad från det statliga rektorsprogrammet en kostnad för arbetsgivaren. Denna ekonomiska aspekt diskuterades redan föregående år,

då även möjligheten att lägga in Folkhögskolornas rektorsprogram i Universitetets ordinarie programutbud undersöktes. Det konstaterades då att det ej var möjligt. Ytterligare en väg att gå som tagits upp till diskussion är om OFI, RIO och Kulturskolerådet kan göra en gemensam skrivelse för att lösgöra fotbildaingsmedel för FOKUL målgruppen.

Gunilla Frykensäjo Björnföth, rektor Molkoms folkhögskola

Rådet för folkbildningsfrågor, RÅFF

Råd för folkbildningsfrågor, RÅFF, är ett samrådsorgan för Institutionen för Beteendevetenskap och folkbildning på central nivå vid Linköpings Universitet. Syftet med OFI:s representation i detta universitetsrelaterade nätverk är fortsatt arbete och utveckling av fortbildaingsinsatser för lärare och rektorer inom folkhögskolan och ett forum där alla verksamheter uppdaterar varandra på aktuella frågor och utmaningar.

Anna Hartman Sjödin och Annica Wallenborg Flynn representerade OFI under 2022. Vid årets andra sammanträde i oktober var Karolina Muhrman (avdelningschef för avdelningen för pedagogik och vuxnas lärande, LiU) ordförande. Rådet består i övrigt av representanter från RIO, Bilda, Folkuniversitetet, Folkhögskollärarna, FBR samt ytterligare ledamöter från LiU. Under 2022 har rådet haft två möten. Representanterna har delat med sig av lägesrapporter från respektive verksamhet för att öka förståelsen för varandra och fördjupa relationerna.

Sammansättning i RÅFF:

Anna Hartman Sjödin och Annica Wallenborg Flynn representerade OFI Olle Westberg (RIO)
Linus Olofsson (Studieförbunden)
Anders Hallqvist (LiU, F-programmet)
Louise Malmström (LiU, F-programmet)
Henrik Nordvall (LiU, Mimer)
Karolina Muhrman (LiU, Avdelningschef)
Kati Hirvonen (Bilda)
Ingela Johansson (FBR)
Ann-Sofie Olding (Medborgarskolan)

Sammanfattning av årets två möten:

F-programmet

På folkhögskolläraryrprogrammet är 73 personer antagna varav några kan tillgodoräkna tid eftersom de läst Fuden (folkhögskolan som särskild utbildningsform och didaktisk verksamhet). Det nya folkhögskolläraryrprogrammet som infördes 2021 innebär att det går att söka både till halvfart och helfart vilket ses positivt och ger fler sökanden.

Fristående kurser

Folkhögskolan som särskild utbildningsform och didaktisk verkstad och Folkbildning som idé och utveckling, som planerades att starta igen under hösten 2022 fick tyvärr för få sökanden. Har därför beslutat att låta den vara vilande och diskussion om nytt upplägg pågår med eventuell start hösten 2023.

Övriga aktiviteter:

OFI och RIO erbjuder varje år ett mentorsprogram för nya rektorer med åtta platser. I slutet av oktober genomfördes för femte gången Folkhögskoleforum med rekordstort antal deltagare. RIO och OFI är även detta år med och backar upp den nya forskarskolan för folkhögskollärare som startade under hösten 2021. De stöttar med cirka 25 % av lönen för studier för de elva lärare som deltar i forskarskolan. Det är inte klart hur det blir år 3 och 4. Denna stöttning har väckt tankar om det går att söka finansiering för att få fler forskare att forska om folkhögskola. Det pågår ett beredningsarbete som under våren 2023 ska redovisas så att beslut kan fattas om hur man kan gå vidare med att eventuellt starta en stiftelse. Rektorsutbildningen på KaU är fullbelagd. Har fått bra respons av de som deltagit i utbildningen. Folkhögskolläraryrket firade 50 år i december vilket firades i Linköping den 25 november. Mimer kommer att fortsätta att arbeta strategiskt för forskning mot folkhögskolan men speciellt ta sats för mer samarbete för forskning om studieförbunden. Mimerkonferensen genomfördes 8–9 november i Jönköping i samarbete med Encell på temat livslångt lärande.

Pågående och planerade uppdragsutbildningar Linköpings universitet:

- Pågående uppdragsutbildningar är FUD1 i Mora, FUD1 i Skåne, Inkluderande vuxenpedagogik på Marieborg, Yrkesutbildning på folkhögskola,
- Kommande uppdragsutbildningar är: FUD1 i Västernorrland, FUD2 i Blekinge, FIUS (Bilda), Validering i praktiken (Skolverket), Inkluderande vuxenpedagogik (öppen uppdragsutbildning).
- Till hösten ges även FUD som fristående kurs samt en uppsatskurs som ger studenter som läst F-programmet möjlighet att nå en kandidatexamen.

Nordiska folkhögskolerådet

NFR bildades 1956, RIO och Sveriges folkhögskollärare har varit med länge medan OFI gick med i NFR först 2019. Tomas Rydmo sitter i NFR:s styrelse som OFI:s representant, styrelsen sammanträder 2–3 gånger om året. NFR:s arbete har till stora delar utgjorts av samordning genom styrelsemöten samt en nordisk konferens för personal, som tidigare var förlagd till Nordiska folkhögskolan i Kungälv.

April 2022 hölls styrelsemöte på Svalbard med anledning av att där startat en ny folkhögskola. Det gjordes på initiativ av den norska regeringen i syfte att säkerställa att fler norrmän bosätter sig där. Svalbard har ett speciellt regelverk sedan 1920-talet, det innebär att i stort sett vem som helst har rätt att flytta dit och bedriva verksamhet, oberoende av vilket land hen kommer ifrån. Folkhögskolor kan alltså få närmast geopolitiska funktioner.

Vid Svalbardmötet togs initiativ till en av NFR:s större satsningar. Det är ett gemensamt nordiskt projekt för att stärka demokratin genom ett pedagogiskt utvecklingsarbete som ska stärka folkhögskolornas förmåga att engagera våra deltagare till ett samhällsengagemang. Projekt ska kopplas till forskning kring ungas demokratiska engagemang vid Århus universitet i Danmark och om finansieringen faller på plats pågår projektet 2024–2026. Från Sverige deltar Kista och Dalslands folkhögskolor.

Ordförandeskapet i NFR är rullande två år i taget. Finland har varit ordförande hela 2022 och höstens styrelsemöte var förlagt till den ortodoxa kyrkans folkhögskola i östra Finland, nära ryska gränsen.

Tomas Rydsmo, Dalslands folkhögskola

Styrelsen för FSO

OFI:s representanter i FSO:s styrelse har under året varit Thomas Nilsson, ordförande för OFI, Lotta Skärberg, rektor Bollnäs folkhögskola och ledamot i OFI:s styrelse och verksamhetschef Annica Wallenborg Flynn, har varit adjungerad. Bifogar Verksamhetsberättelsen 2022 för FSO.

Referensgruppen för FSO:s internationella arbete

Referensgruppen har en lång historia sedan FOLAC låg under Folkbildningsrådet. Gruppen är ett stöd till FSO:s handläggare och träffas ett par gånger per termin. OFI har två platser i gruppen, under 2022 har Emil Alm och Tomas Rydsmo varit utsedda att delta.

Intresseorganisationerna genomförde 2022, med medel från Allmänna arvsfonden projektet Min Story – vår Agenda. Syftet är att testa och utveckla en metod för att knyta det personliga engagemanget till Agenda 2030.

En grupp av rektorer från både rörelse- och regionfolkhögskolor genomförde hösten 2022 ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte med liknande skolformer i Tanzania.

Tomas Rydsmo

Referensgrupp för kvalitet inom utbildningsformen folkhögskola, Kuff

Kuff står för Kvalitet i utbildningsformen folkhögskola. Referensgruppen har haft två möten under året. OFI representerades av Daniel Berton och Inka Horstmann. Syftet med denna grupp är att vara ett bollplank till FSO när det gäller planerade aktiviteter och insatser som finns med i FSO verksamhetsplan inom området kvalitetsarbete.

Den nya samordnaren på FSO med ansvar för kvalitetsfrågor, Jonna Hamlin, började sin tjänst i februari och under våren lades mycket tid på att kvalitetssäkra Folkhögskoleenkäten och säkerställa att distributionen ut till de 106 deltagande skolorna gick smidigt. 2022 genomfördes Folkhögskoleenkäten för andra året i rad. Enkäten genomförs främst för att ge den unika skolan möjligheter att diskutera hur deras verksamhet upplevs som Folkhögskola. I enkäten tittar vi på deltagarnas upplevelse utifrån deras motiv till att läsa på folkhögskola, den effekt de anser att studierna har och vilken inspiration de tar med sig efter att ha läst en kurs. Samt, inte minst, betydelsen av folkhögskolans särskilda arbetssätt. Antalet svarande kursdeltagare uppgick till totalt 10 120. Handledningsmaterial har tagits fram som ska stötta skolorna i hur de kan jobba med sitt resultat i syfte att utveckla och förbättra sina kurser. FSO har även tagit fram en resultatrapport som sammanfattar resultatet nationellt som kan användas i opinionsarbete mot beslutsfattare.

Under året har FSO genomfört en processdag för att utbilda processledare kring systematiskt kvalitetsarbete, FSO kommer fortsätta att erbjuda processdagar, men inte utbilda fler

processledare.

Det skoladministrativa systemet Schoolsoft och hur skolorna upplever dess funktion kartlades under våren och frågorna inför kartläggningen diskuterades i referensgruppen.

Vid ett av årets möten diskuterade referensgruppen behov av att eventuellt arrangera en Kvalitetskonferens 2023. Hur skulle den kunna organiseras och vad skulle den kunna innehålla inom temat Pedagogik. I samtalet framkom argument för att kvalitetskonferensen ska vara tillgänglig för nyckelpersoner och inte enbart skolledare.

Styrgrupp för Sveriges folkhögskolors gemensamma FoU-arbete

Under året har en sammanhållen plan och budget för det utvecklade och gemensamma FoU-arbetet tagits fram som vi utgått ifrån när vi planerat insatser och verksamheter. FoU-arbetet har letts av en gemensam styrgrupp för OFI och RIO och har under 2022 träffats vid tre tillfällen. Förutom dessa möten anordnades ett seminarium den 6 december med temat; Hur kan forskning om folkhögskola utvecklas. Det var cirka 25 deltagare med på seminariet från Linköpings-, Jönköpings- och Göteborgs universitet. Filip Wijkström från Handelshögskolan, Forum för samverkan och Akademin för ledarskap och teologi deltog också

Kommentar: Trots utökade marknadsföringsinsatser för att få ansökningar till kurserna Yrkesutbildning i utveckling och Kurs för lärare på folkhögskolans estetiska och kulturinriktade kurser på folkhögskola visade det sig att antalet anmälda var för få. Vi har därför i FoU:s styrgrupp beslutat att låta dessa kurser vara vilande och vid nästa FoU-möte fundera hur vi tänker inför framtiden. På Folkhögskoleforum deltog över 460 personer inklusive medverkande, utställare och personal vilket var rekord. Mentorsprogrammet för nya rektorer har löpt på enligt plan med sju mentorspar. Rektorsfortbildningsprogrammet kom i gång under hösten med elva grupper som jobbar med olika teman. Arbetet med att eventuellt starta en forskningsfond pågår och ambitionen är att fatta beslut i frågan 2023. Deltagarna på kursen Allmän kurs i utveckling fick 2021 en uppgift som särskilt syftade till att belysa demokratiarbete i undervisningen i samarbete med projektet #Vimåsteprata. Tillsammans tog man fram ett undervisningsmaterial som sammanställdes i en trycksak som färdigställdes våren 2022 – ”Att göra demokrati i praktiken”. Denna trycksak har distribuerats ut till Sveriges samtliga folkhögskolor och blivit mycket uppskattad. En ny omgång av kursen Allmän kurs i utveckling sker hösten 2023. Två erfarenhetsseminarier genomfördes under våren 2022 enligt tidigare beslut.

OFI:s styrelse

Thomas Nilsson

Inka Horstmann

Peter Carlsson

Hans Olov Furberg

Lisa Rosander

Tomas Rydsmo

Lotta Skärberg

Anna Hartman Sjödin

Emil Alm